

ORTOPEDIA	NORMA BRANŻOWA	
	Protezy i aparaty Elementy do tymczasowej protezy uda	
	BN-73 5993-55	
Grupa katalogowa XIV 23 ¹⁾		
Prothesis and apparatus Elements for temporary above knee prothesis	Protheses et appareils Elements pour protheses tempo- raires du cuisse	Протезы и аппараты Элементы для временного протеза бедра

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest zespół elementów do montażu protezy tymczasowej uda, która może mieć zastosowanie bezpośrednio po amputacji z lejem gipsowym lub z tworzywa sztucznego.

1.2. Normy związane

- PN-69/C-96120 Przetwory naftowe. Wazelina techniczna
- PN-72/D-79601 Skrzynki i komplety skrzynkowe z tarcicy. Wspólne wymagania
- PN-57/H-04355 Próba twardości metali sposobem Rockwella
- PN-60/H-04357 Tablice porównawcze twardości stali i staliwa według Vickersa, Brinella i Rockwella
- PN-67/H-04605 Badanie metalowych powłok ochronnych. Oznaczanie grubości powłok metodami niszczącymi
- PN-63/H-04606 Badania grubości powłok tlenkowych na aluminium i jego stopach. Metoda całkowitego rozpuszczania
- PN-70/H-74591 Aluminium i stopy aluminium. Rury wyciskane

- PN-66/H-84019 Stal węglowa konstrukcyjna wyższej jakości ogólnego przeznaczenia. Gatunki
- PN-68/H-88026 Stopy aluminium do przeróbki plastycznej. Gatunki
- PN-70/H-92741 Aluminium i stopy aluminium. Blachy walcowane na zimno
- PN-71/H-97008 Ochrona przed korozją. Elektrolytyczne powłoki kadmowe
- PN-65/H-97023 Elektrolytyczne powłoki tlenkowe na aluminium i stopach aluminium
- PN-70/M-02113 Gwinty metryczne o średnicach 1 do 600 mm. Tolerancje
- PN/M-02498 Radełkowanie. Rodzaje i podziały
- PN-67/M-82006 Podkładki okrągłe dokładne
- PN-65/M-82029 Podkładki sprężyste zwykłe
- PN-60/M-82230 Wkręty średniodokładne ze łbem walcowym z gwintem na całej długości
- PN-62/M-82302 Śruby ze łbem walcowym z gniazdem sześciokątnym

2. OZNACZENIE

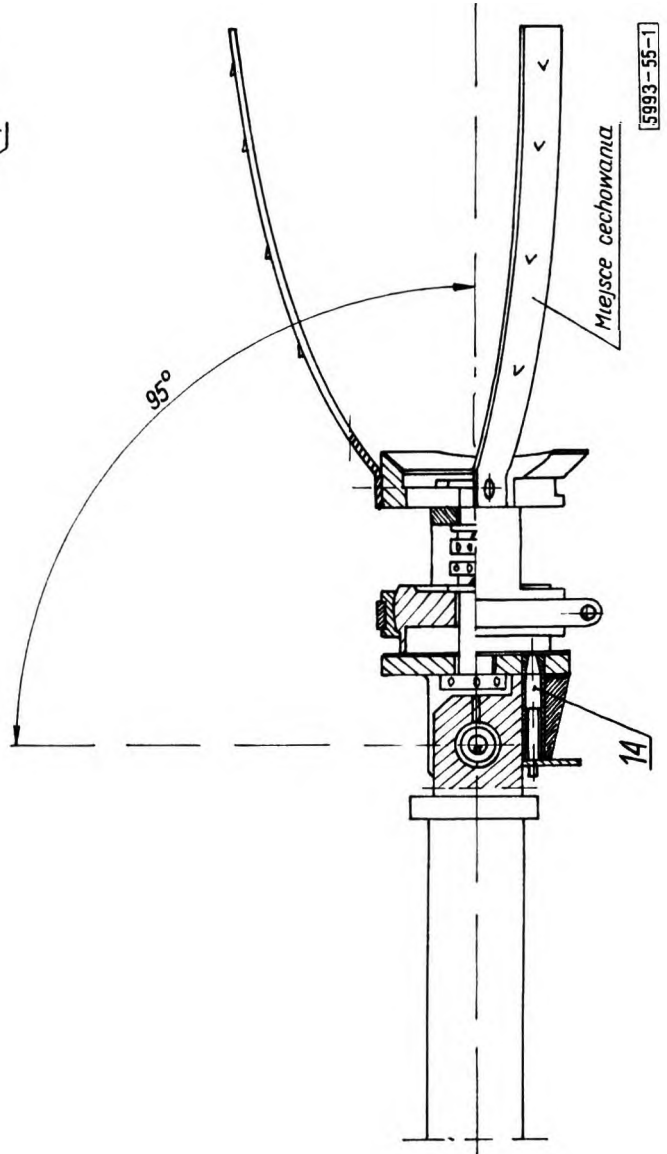
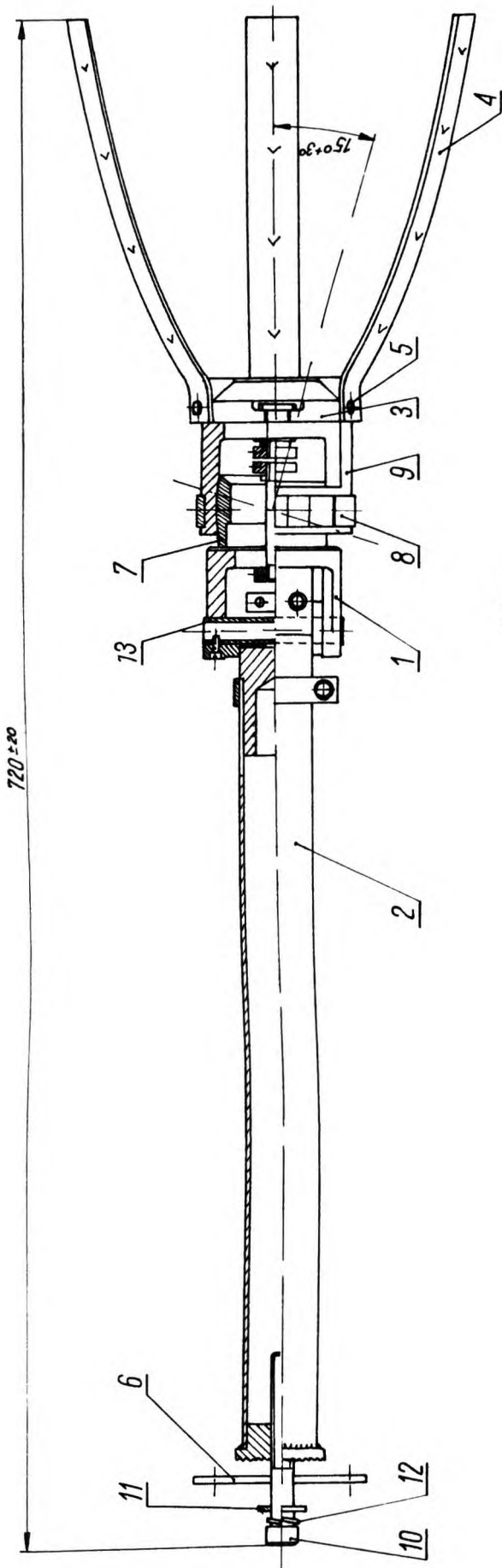
ELEMENTY TYMCZASOWEJ PROTEZY UDA BN-73/5993-55

3. WYMAGANIA

3.1. Główne wymiary w mm podano na rys. 1.

¹⁾ SWA 2885-934+11

Zjednoczenie Przemysłu Ortopedycznego
Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Ortopedycznego dnia 14 grudnia 1973 r
jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i obrotu od dnia 1 października 1974 r
(Dz Norm i Miar nr 17/1974 poz 57)

Pozostałe wymiary protezy i elementów nie podane na rysunku powinny być zgodne z dokumentacją techniczną wytwórcy.

3.2. Wyszczególnienie części i materiałów - wg tablicy 1.

stopadłe do osi, odchyłki współosiowości nie powinny przekraczać $\pm 0,1$ mm.

3.3.5. Przegub kolanowy. Przegub kolanowy połączony z elementem wkładki pionizacyjnej powinien płynnie zginać się w płaszczyźnie czołowej w za-

Tablica 1

Numer części na rysunku	Nazwa części	Oznaczenie		Liczba sztuk	Materiał wg
		wyróżnik	numer normy		
1	Elementy przegubu kolanowego	-	-	1	nie normalizuje się
2	Rura	-	-	1	Rura $\varnothing$ 32 PN-70/H-74591
3	Płyta łącznikowa	-	-	1	PA6N PN-68/H-88026
4	Listwy	-	-	3	Blacha PA6N PN-70/H-92741
5	Wkręt	M5x10	PN-60/M-82230	6	-
6	Płytki stopy	-	-		Blacha PA6N PN-70/H-92741
7	Wkładka kulista	-	-	1	PA6N PN-68/H-88026
8	Zespół pionizacyjny	-	-	1	nie normalizuje się
9	Mostek	-	-	1	PA6N PN-68/H-88026
10	Śruba ze łbem walcowym	M6	PN-62/M-82302	1	-
11	Podkładka	10,5	PN-67/M-82006	1	-
12	Podkładka sprężysta	10,2	PN-65/M-82029	1	-
13	Oś przegubu kolanowego	-	-	1	Stal 45
14	Zamek	-	-	1	PN-66/H-84019

Pozostałe części i materiały nie podane w tabl.1 powinny być zgodne z dokumentacją techniczną wytwórcy.

3.3. Wykonanie - obrobione

3.3.1. Połączenia spawane. Spoina łącząca rurę nosną z tuleją oporową powinna obejmować łączenie na równej szerokości. Niedopuszczalne są niedospawania, nierównomierne stopienie krawędzi oraz spoiny porowate lub ze zgorzeliną. Jakość połączeń spawanych powinna być sprawdzona i poświadczona przez kontrolę jakości wytwórcy.

3.3.2. Radeżkowanie. Zewnętrzna powierzchnia tulei oporowej płytki i mostka powinna być radeżkowana wg PN/M-02498

dla tulei oporowej - rodzaju A,
dla płytki i mostka - rodzaju B.

3.3.3. Gwinty. Otwory i części łączące podlegające gwintowaniu powinny mieć gwint średniodkładny - metryczny wg PN-70/M-02113.

3.3.4. Otwory. Otwory w poszczególnych elementach zespołu pionizacyjnego, przegubu kolanowego, goleni i płytki łączącej powinny być wykonane pro-

kresie 95° , przejście powinno odbywać się bez zacięć i zahamowań w pełnym zakresie zginania.

3.3.6. Zamek przegubu kolanowego. Zamek powinien blokować w pozycji wyprostnej, po odbezpieczeniu, przy każdorazowym całkowitym wyprostnie. Przegub kolanowy z zablokowanym zamkiem powinien wytrzymać obciążenie około 150 kg. Siłę należy przyłożyć do tylnej krawędzi leja kikutowego w pozycji wyprostnej, po odblokowaniu zamek nie powinien samoczynnie się blokować.

3.3.7. Wkładka pionizacyjna. Wkładka pionizacyjna powinna mieć pochYLENIE pionowe leja we wszystkich płaszczyznach około 15° oraz przesuw zmiany ustawienia zespołu pionizacyjnego powinien odbywać się płynnie i bez zacięć.

3.3.8. Powierzchnie. Poszczególne części i elementy protezy nie powinny mieć pęknięć, śladów uderzeń, rozwarstwień materiału i wykruszeń.

3.3.9. Obróbka cieplna. Części protezy podlegające obróbce cieplnej, jak oś przegubu kolanowego, zamek i tulejka powinny być hartowane i odpuszczane. Twardość po obróbce cieplnej powinna wynosić 35 ± 40 HRC.

3.4. Montaż. Elementy tymczasowej protezy uda powinny być dostarczane w stanie zmontowanym (poza listwami) zgodnie z wymaganiami dokumentacji technicznej wytwórcy. Półwyroby po złożeniu z poszczególnych części nie powinny wykazywać wyczuwalnych luzów oraz kołysania się części.

3.5. Wykończenie

3.5.1. Wykończenie krawędzi. Wszystkie ostre krawędzie powinny być zateplone.

3.5.2. Powłoki ochronne

3.5.2.1. Powierzchnie galwaniczne anodowe. Elementy podlegające pokryciu powłoką galwaniczną anodową, jak korpus dolny i górny, kolano, płytka łącząca i listwy powinny mieć powłokę w grupie S wg PN-65/H-97023.

3.5.2.2. Powierzchnie galwaniczne kadmowe. Elementy podlegające pokryciu galwanicznemu, jak: dzwignia zamka, kołek, śruby i nakrętki powinny mieć powłokę kadmową w grupie U wg PN-71/H-97008.

Elementy protezy tymczasowej podlegające obróbce galwanicznej nie powinny mieć zasadniczych usterek, jak rozwarstwien, braku pokryć, pęknięć pokryć, porowatości, zadrapań, przetrawien oraz niewłaściwych kolorów i odcieni.

3.6. Cechowanie. W miejscu wskazanym na rysunku powinna być umieszczona w sposób trwały i wyraźny cecha zawierająca co najmniej następujące dane

- a) znak lub nazwa wytwórcy,
- b) oznaczenie wg 2 (bez części słownej),

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie

4.1.1. Przygotowywanie do pakowania. Elementy nie podlegające obróbce galwanicznej, a mogące ulec korozji, powinny być pokryte cienką warstwą wazeliny technicznej wg PN-69/C-96120.

4.1.2. Pakowanie podstawowe. Każdy komplet elementów tymczasowej protezy uda przygotowany do pakowania wg 4.1.1 należy wkładać do toreb z tworzywa sztucznego i wkładać do pudełek tekturowych oraz zamykać.

4.1.3. Pakowanie transportowe. Elementy opakowane wg 4.1.2 należy wkładać do skrzyń drewnianych wykonanych zgodnie z wymaganiami PN-72/D-79601, uprzednio wyłożone papierem pakowym, po 20 sztuk. Wolną przestrzeń w skrzyni należy wypełnić wełną drzewną lub innym materiałem opakunkowym, wypełniającym w sposób zabezpieczający przed przesuwaniami się elementów wewnątrz skrzyni.

Masa skrzyni z zawartością nie powinna przekraczać 50 kg. W przypadku wysyłania mniejszej liczby elementów nie przekraczającej 15 kg dopuszcza się pakowanie ich w inny sposób uprzednio uzgodniony pomiędzy dostawcą a odbiorcą, podany w zamówieniu.

Wewnątrz każdego opakowania przygotowanego do transportu powinna być umieszczona karta kontrol-

na, zawierająca co najmniej następujące dane:

- a) znak lub nazwę wytwórcy,
- b) oznaczenie wg 2,
- c) liczbę sztuk,
- d) znak kontroli jakości,
- e) znak pakowacza,
- f) datę pakowania.

4.2. Przechowywanie. Elementy protezy tymczasowej uda należy przechowywać w opakowaniu wg 4.1.2 w pomieszczeniach zamkniętych suchych, wolnych od oparów kwasowych oraz zabezpieczone przed działaniem promieni słonecznych i wilgoci.

4.3. Transport. Elementy protez opakowania wg 4.1.3 należy przewozić krytymi środkami transportu w sposób zabezpieczający je przed oparami kwasowymi i uszkodzeniem opakowania.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań. W celu stwierdzenia zgodności wykonania partii elementów tymczasowej protezy uda z wymaganiami normy należy sprawdzić na zgodność z 3.2 na podstawie zaświadczenia materiałowego wytwórcy, określającego rodzaje materiałów użytych do produkcji badanej partii elementów oraz przeprowadzić następujące badania

- a) sprawdzenie opakowania (4.1),
- b) oględziny zewnętrzne (3.3.1, 3.3.3, 3.3.8, 3.4, 3.5 i 3.6).
- c) sprawdzenie wymiarów (3.1),
- d) sprawdzenie radełkowania (3.3.2),
- e) sprawdzenie otworów (3.3.4),
- f) sprawdzenie przegubu kolanowego (3.3.5),
- g) sprawdzenie zamka (3.3.6),
- h) sprawdzenie wkładki (3.3.7),
- i) sprawdzenie obróbki cieplnej (3.3.9),
- j) sprawdzenie powłok ochronnych (3.5.1).

Badania wymienione w a) + e) przeprowadzić, sprawdzając każdą sztukę. Badania wymienione w f) + j) przeprowadzić wyrywkowo na próbcie. Elementy protezy uznane za niedobre chociażby w jednym z badań wg a) - e) należy wyłączyć z dalszych badań.

5.2. Przygotowanie partii do badań. Do badań powinny być przedstawione wszystkie elementy protez tymczasowych uda (komplety) z partii, które zostały przygotowane jednorazowo do odbioru.

5.3. Pobieranie próbek. Z partii uznanej za zgodną ze względu na badania wymienione w 5.1 a) - e) należy pobrać próbkę w sposób losowy na ślepo, o liczności podanej w tabl. 3, kol. 2.

Tablica 2

Liczność partii	Liczność próbek	Największa dopuszczalna liczba sztuk niedobrych w próbce
1	2	3
63	5	0
64 + 160	10	0
161-400	15	1

5.4. Opis badań

5.4.1. Oględziny zewnętrzne należy przeprowadzić nieuzbrojonym okiem

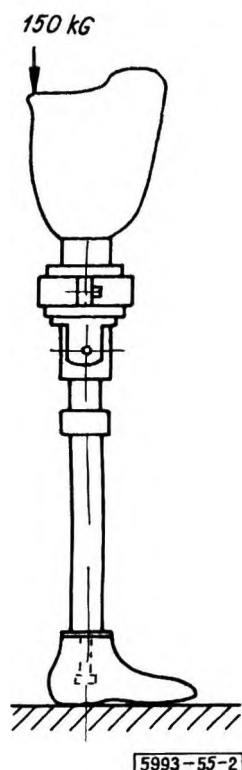
5.4.2. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzić za pomocą uniwersalnych przyrządów pomiarowych zapewniających dokładność wykonania z wymaganiami normy oraz dokumentacji technicznej

5.4.3. Sprawdzenie radełkowania należy przeprowadzić sprawdzając zgodność wykonania z wymaganiami PN/M-02498.

5.4.4. Sprawdzenie otworów należy przeprowadzić za pomocą szablonów.

5.4.5. Sprawdzenie przegubu kolanowego należy przeprowadzić za pomocą szablonów.

5.4.6. Sprawdzenie zamka należy przeprowadzić na stoisku dowolnej konstrukcji pod warunkiem, że zapewni prawidłowość ich przeprowadzenia, sposób przeprowadzenia badań podano na rys. 2.

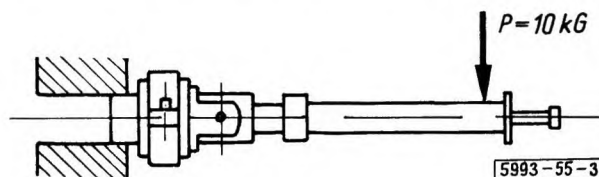

Rys 2

Badania należy przeprowadzić z zamontowaną stopą.

5.4.7. Sprawdzenie wytrzymałości zamka. Zmontowane elementy protezy tymczasowej uda należy uchwycić za płytkę pionizacyjną i zamocować na sta-

łe w szczękach, następnie zablokować przegub kolanowy Ciężar $P = 10 \text{ kg}$ należy opuścić na koniec rury nogi z wysokości 500 mm. Sposób zamocowania i przeprowadzania badań podano na rys. 3. Zamek przegubu kolanowego nie powinien się otworzyć i spowodować odblokowanie przegubu.

Rys 3

5.4.8. Sprawdzenie wkładki. Pomiaru pochylenia kąтового zespołu pionizacyjnego należy dokonać za pomocą kątomierza warsztatowego.

5.4.9. Sprawdzenie obróbki cieplnej. Twardość elementów podlegających obróbce cieplnej należy sprawdzić sposobem Rockwella wg PN-57/H-04355 co najmniej w trzech punktach na zewnętrznej stronie poszczególnych elementów. Za wynik należy przyjąć średnią arytmetyczną pomiarów

W przypadku dokonywania twardości innym sposobem wyniki badań należy przeliczyć za pomocą tabel porównawczych zgodnie z wymaganiami PN-60/H-04357.

5.4.10. Sprawdzenie powłok ochronnych

5.4.10.1. Sprawdzenie powłok anodowych należy przeprowadzić zgodnie z wymaganiami PN-63/H-04606.

5.4.10.2. Sprawdzenie powłok kadmowych należy przeprowadzić zgodnie z wymaganiami PN-67/H-04605.

5.5. Ocena wyników badań

5.5.1. Ocena protez Elementy protezy tymczasowej uda należy uznać za zgodne z wymaganiami normy, jeżeli przeszły z wynikiem dodatnim przez wszystkie badania wymienione w 5.1.

5.5.2. Ocena partii. Partię elementów protezy tymczasowej uda należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbie nie przekroczyła liczby podanej w tabl. 2, kol. 3.

5.6. Zasadnicze o jakości. Do każdej odebranej partii elementów protezy tymczasowej uda przeznaczonych do wysyłki wytwórca jest obowiązany wystawić świadectwo kontroli jakości, zawierające stwierdzenie zgodności wykonania elementów protez z wymaganiami wg 5.1.